

SLOVENSKO-ANGLICKÝ
SLOVNÍK

—
SLOVAK-ENGLISH
DICTIONARY

SLOVENSKO -
ANGLICKÝ
SLOVNÍK

1959

SLOVENSKÉ PEDAGOGICKÉ NAKLADATELSTVO
BRATISLAVA

*Schválilo Povereníctvo školstva a kultúry výmerom
zo dňa 3. októbra 1957, č. 15830/1957-I/3, ako
pomocnú knihu pre výberové triedy stredných
škôl v I. vydaní.*

*Autori: dr. Júlia Vilikovská, Ján Vilikovský,
doc. dr. Ján Šimko.*

*Recenzenti: Mária Filkusová, dr. Ján Mihál,
Jozef Šimo.*

THE SOCIETY FOR THE STUDY OF NARRATIVE
1997-2000

SLOVAK -
ENGLISH
DICTIONARY

1959

SLOVENSKÉ PEDAGOGICKÉ NAKLADATELSTVO
BRATISLAVA

SLOVENSKO -
ANGLICKÝ
SLOVNÍK

1959

SLOVENSKÉ PEDAGOGICKÉ NAKLADATELSTVO
BRATISLAVA

*Schválilo Povereníctvo školstva a kultúry výmerom
zo dňa 3. októbra 1957, č. 15830/1957-I/3, ako
pomocnú knihu pre výberové triedy stredných
škôl v I. vydaní.*

*Autori: dr. Júlia Vilikovská, Ján Vilikovský,
doc. dr. Ján Šimko.*

*Recenzenti: Mária Filkusová, dr. Ján Mihál,
Jozef Šimo.*

Ú V O D O M

Dnes, v období veľkého hospodárskeho a kultúrneho rozmachu Slovenska, nadobúda vyučovanie cudzích jazykov čím ďalej tým väčší význam. No už dlhší čas chýba slovensko-anglický slovník, lebo staršie práce tohto druhu — aj rozsahom veľmi malé — už dávno zmizli z nášho knižného trhu.

Vydaním tohto slovníka sa odstráni spomenutý naliehavý nedostatok. Slovník je určený predovšetkým žiakom všeobecno-vzdelávacích, odborných a vysokých škôl, no zostavený je tak, aby sa mohol používať i na pracoviskách a v súkromnom živote. Obsahuje pomerne veľkú zásobu slov — vyše 23.000 hesiel — z bežného života, z najrozmanitejších oblastí ľudskej činnosti a základné vedecké termíny. Do slovníka sa nepojali výrazy úzko odborné, zastaralé, nespisovné a vulgárne. Všade sú uvedené aj najdôležitejšie americké výrazy. Tak isto sa venovala pozornosť zvláštnostiam amerického pravopisu, pokiaľ nespádajú do rámca bežných odchýlok.

Slovník je zostavený tak, aby sa v ňom dalo ľahko orientovať, preto je aj málo hniezdovaný. V anglických slovách je označený aj prízvuk, ak nie je na prvej slabike. V slovníku tohto rozsahu nebolo možné uvádzať výslovnosť jednotlivých slov, ale každý, kto je už trochu oboznámený s angličtinou, dostáva takto aspoň najzákladnejšiu oporu vo výslovnosti.

Dúfame, že slovník splní požiadavky najširšej verejnosti a bude slúžiť k jej úplnej spokojnosti.

Autori

RADY PRE POUŽÍVANIE SLOVNÍKA

Slovník je zostavený hniezdovým systémom v abecednom poriadku.

Ak sa v niektorom hniezde opakuje heslové slovo, je nahradené tzv. tildou (~). Tak sa v slovníku vyskytuje napr. heslo **pokrik**; fráza *strhnúť ~*, uvedená pod tým istým záhlavím, znamená *strhnúť pokrik*. Ak sa slovo v niektorom zvrate používa v inom páde ako v prvom, označujeme aj koncovku slova. Napr. pod heslom **vnútro** je zvrat *ministerstvo ~a*; čítame ako *ministerstvo vnútra*. Ženský a stredný rod prídavných mien sa vyznačuje podobným spôsobom.

Ak je heslové slovo dvoma zvislými čiarami (||) rozdelené na dve časti, pri použití znaku ~ sa opakuje len tá časť, ktorá je pred rozdeľovacím znamienkom. Tak napr. **pokročil||osť**, ~ý znamená **pokročilosť**, **pokročilý**.

Frazeológia obrazného významu sa pri jednotlivých heslách uvádza značkou V.

Synonymá sú oddelené čiarkou; odchylnejšie výrazy sú oddelené bodkočiarkou a vysvetlené približným slovenským ekvivalentom. Ak má slovo viac významov, sú oddelené od seba číslami. Napr. slovo *červienka* má dva významy: 1. *vták* a 2. *choroba*.

Homonymá sú rozlíšené číslami, umiestnenými na d príslušným heslom. Slová **domáci** (*pán*) a **domáci** (*doma vyrobený*) sú homonymá a v slovníku sa uvádzajú ako **domáci**¹ (*podst. m.*) a **domáci**² (*príd. m.*).

Zátvorky v slovenskej časti textu sa používajú v tom prípade, ak sa dve slovenské nepatrne odlišné slová prekládajú do angličtiny tým istým výrazom. Napr. **unúvať** (*sa*) *to pester* znamená, že slovenské slová **unúvať** a **unúvať sa** prekladáme do angličtiny jediným výrazom *to pester*.

V anglickom texte sú v zátvorkách časti fakultatívne, t. j. také, ktoré môžeme použiť, alebo nemusíme, bez toho, že by sa zmenil význam slova: **rytmický** *rhythmic(al)* znamená, že

slovo *rytmický* môžeme preložiť do angličtiny slovom *rhythmic* i *rhythmical* a význam slova zostane ten istý.

To isté platí aj o frazeológii: *zmýliť sa to* (*make a mistake*) znamená, že *to mistake* a *to make a mistake* sú dvoma ekvivalentami slovenského slova *zmýliť sa*. Vo všeobecnosti možno povedať, že kratšie varianty sú modernejšie a hovorené, zatiaľ čo varianty dlhšie (t. j. i s časťami v zátvorkách) sú skôr knižné.

Ak sa v anglickom výraze mení len jedna jeho časť, uvádzame ju v zátvorke a pred ňou stojí skratka *al.*: *pomyslieť to think of s. t.* (*al. about s. t.*) znamená, že slovo *pomyslieť* prekladáme do angličtiny dvoma výrazmi: *to think of s. t.* a *to think about s. t.*, pričom oba spôsoby sú významovo rovnocenné.

Anglické slová, ktoré majú prízvuk inde ako na prvej slabike, označujeme bodkou pod prízvuknou slabikou. Tak napr. *primeval* znamená, že hlavný prízvuk je na druhej slabike, zatiaľ čo slovo *truthful* má hlavný prízvuk na prvej slabike. Pretože pri dvojhláskach by mohlo dochádzať k nedorozumeniam, označujeme vždy s a m o h l á s k u, ktorá je nositeľom prízvuku. Napr. v slove *reload* vidíme, že hlavný prízvuk je na samohláske -o- (ktorá zároveň tvorí silnejšiu zložku dvojhlásky -oa-).

V slovách, ktoré majú dva hlavné prízvuky, vyznačujeme oba. Napr. v slove *rebuild* sú dva hlavné prízvuky: na -e- a na -i-.

Slová, ktoré sú spojené rozdeľovníkom (hyphen), považujeme za dve samostatné slová, podľa čoho sa riadi aj označovanie prízvuku. Napr. slovo *ridge-plough* má dva prízvuky (na -i- a na -o-), hoci kvôli prehľadnosti nie sú označené; slovo *land-reform* má tiež dva prízvuky: na -a- a na -o-.

Ak v niektorých prípadoch prízvuk je označený v rozpore s predchádzajúcim odstavcom, znamená to, že časti neoznačené bodkou prízvuk nemajú. Napr. v slove *auto-da-fé* je slabika -da- neprízvukná. (Ide len o niekoľko málo prípadov.)

Kurzívou — obyčajne v zátvorkách — sú tlačené vysvetlivky.

Autori sa snažili používať čím menej skratiek. Význam tých skratiek, ktoré sa v slovníku vyskytujú, je poväčšine jasný už na prvý pohľad. Pre uľahčenie práce podávame zoznam najpoužívanějších skratiek.

<i>al.</i>	alebo
<i>cm.</i>	amerikanizmus, americký výraz
<i>anat.</i>	anatómia, anatomický výraz
<i>a pod.</i>	a podobne
<i>arch.</i>	archaizmus, zastaralý výraz
<i>astron.</i>	astronómia, astronomický výraz
<i>biol.</i>	biológia, biologický výraz
<i>bot.</i>	botanika, botanický výraz
<i>cirk.</i>	cirkevný výraz
<i>cit.</i>	citoslovo
<i>dejep.</i>	dejepisný, dejepis
<i>det.</i>	detskou rečou
<i>div.</i>	divadlo, divadelný
<i>elektr.</i>	elektrina, elektrický
<i>expr.</i>	expresívne, expresívny výraz
<i>fam.</i>	familiárne, familiárny výraz
<i>fin.</i>	finančný, finančníctvo
<i>fotogr.</i>	fotografia, fotografický výraz
<i>fraz.</i>	frazeológia, frazeologický výraz
<i>fyz.</i>	fyzika, fyzikálny
<i>geol.</i>	geológia, geologický výraz
<i>gram.</i>	gramatický; jazykovedný termín
<i>hist.</i>	historický pojem
<i>hl.</i>	hlavne
<i>hov.</i>	hovorový výraz
<i>chem.</i>	chemický výraz
<i>j. č.</i>	jednotné číslo
<i>lek.</i>	lekársky, medicína
<i>ľud.</i>	ľudový výraz
<i>mat.</i>	matematický výraz
<i>miner.</i>	mineralógia, mineralogický
<i>mn. č.</i>	množné číslo
<i>nábož.</i>	náboženstvo, náboženský
<i>obch.</i>	obchod, obchodný výraz

<i>obr.</i>	obrazne, obrazný výraz
<i>opyt.</i>	opytovací
<i>o. s.</i>	oneself
<i>p.</i>	pozri
<i>podst. m.</i>	podstatné meno
<i>polic.</i>	policajný výraz
<i>práv.</i>	právo, právnický výraz
<i>predl.</i>	predložka
<i>pren.</i>	prenesený význam
<i>príd. m.</i>	prídavné meno
<i>skr.</i>	skratka
<i>s. o.</i>	someone
<i>spoj.</i>	spojka
<i>s. t.</i>	something
<i>techn.</i>	technika, technický výraz
<i>tel.</i>	telocvik, telocvičný výraz
<i>text.</i>	textil, textilný výraz
<i>účt.</i>	účtovnícky, účtovníctvo
<i>voj.</i>	vojenský
<i>vzťah.</i>	vzťažne, vzťahový
<i>zemep.</i>	zemepisne, zemepisný výraz
<i>zool.</i>	zoológia, zoologický výraz

A

a and; *a tak ďalej* and so on; *a predsa* and yet; *od a do z* from first to last; *a to* namely, that is; (*skr.*) viz. (*videlicet*, *číta sa* namely)

a, á ah!, oh!

abeced||a alphabet; *~ný* alphabetic(al); *v ~nom poriadku* in alphabetical order

abiturient pupil who is leaving a secondary school

ablatív ablative

abnormalita abnormality

abnormálny abnormal

abon||ent subscriber; *~entka* (*listok*) season ticket;

~ovať to subscribe (for)

abrahámoviny the fiftieth birthday

absint absinth(e)

absolúcia absolution

absolutizmus absolutism

absolútn||o absolute; *~y* absolute, unconditional, authoritative, perfect

absolutórium 1. school-certificate; 2. (*všeobecne*) release, acquittal

absolvent graduate, one who has finished his studies

absolvovať to graduate, to complete, to finish

absorbovať to absorb

absorpcia absorption

abstinent teetotaller

abstrahovať to abstract

abstraktný abstract

aby that, in order to; *~ nie* lest

adaptácia adaptation

adjektívum adjective

adjunkt assistant

adjutant aide-de-camp

administrácia administration, management

administratívny administrative

administrátor administrator

admirál admiral

adresa address; (*bydliska*) place of residence

adresár directory

adresát addressee

adresný address; *~ lístok* label, ticket

adresovať to address; to direct; *adresoval svoje slová pánu X* he addressed Mr X

adriatický Adriatic

adverbium adverb

advokácia legal profession; *vykonávať ~iu* to practice the law

advokát advocate, barrister, counsel, lawyer; *~sky* bar-

rister's, lawyer's; *~a kancelária* barrister's office (al. rooms)
 aeroplán aeroplane, aircraft; (am.) airplane, plane
 afektácia affectation
 afektovať to affect
 africký African
 Afrika Africa
 agát acácia
 agent agent; *tajný ~* emissary; *~ provokatér* treason-felon
 agentúra agency
 agilný agile
 agitácia propaganda; (*volebná*) election campaign, canvassing, electioneering
 agitačný: *~é stredisko* propaganda centre
 agitátor propagandist; (*volebný*) canvasser
 agitovať to canvass, to make propaganda
 agrárny agrarian
 agrochémia agricultural chemistry
 agronóm agronomist; *~ia* agronomy
 agrotechnika 1. (*technika obrábania pôdy*) agricultural practices; 2. (*technika pôdohospodárskych strojov*) agricultural engineering
 achát agate
 aj¹ (*spoj.*) and, also
 aj² (*cit.*) ah!, ay!, why!
 akadémia academy; *~ vied* Academy of Sciences

akademický academic(al); *~ik* 1. member of an academy, academician; 2. (university) student
 akcent accent; *~ovať* to accentuate
 akcept acceptance; *~ant* acceptor
 akceptovanie acceptance; *~ovať* to accept
 akcia 1. action, activity, drive; 2. (*obch.*) share
 akcionár share-holder
 akciový joint-stock; *~ kapitál* joint stock; *~á spoločnosť* joint stock company
 akiste doubtless, probably
 aklamovať to acclaim
 aklimatizovať (sa) to acclimatize (o. s.)
 ako 1. (*v otázke*) how, what; *ako sa máš?* how are you?; 2. (*pri porovnaní*) as, like, than; *pekná ako obrázok* (as) pretty as a picture; *on je starší ako ja* he is older than I (am); *tak ... ako* as ... as; *nie tak ... ako* not so ... as
 akoby as if
 akokoľvek although, however, however it may be
 akonáhle as soon as
 akord 1. (*hud.*) chord; 2. (*práca*) contract, job; *práca na ~* job-work, piece-work
 akosi in a certain manner, to

a certain degree, somewhat
 akosť quality
 akostný of good quality
 ako — tak middling, so-so
 akože? what?, surely?
 akreditív letter of credit
 akreditovať to accredit, to open a credit
 akrobat acrobat; ~ický acrobatic
 aksamiet velvet
 akt 1. (spis) act; 2. (práv.) action; 3. (div.) act; 4. (obraz, socha) study from the nude
 aktív members' meeting
 aktíva assets; ~ a pasíva assets and liabilities
 aktívny active
 aktovka 1. portfolio, attaché case; 2. (div.) one-act play
 akty acts, deeds, documents
 aktualita topical article, topical lecture, topical picture
 aktuálny topical, present-day; ~a otázka topical (al. present-day) question
 akumulácia accumulation
 akumulátor accumulator
 akumulovať to accumulate
 akurát just, exactly
 akurátne accurately; ~osť accuracy; ~y accurate, exact
 akuzatív accusative, object case
 akvarel aquarelle, water-colour

akvárium aquarium
 akvirovať to canvass
 akvizícia 1. (činnosť) canvassing; 2. (predmet) acquisition
 akvizitér agent
 aký 1. (opyt.) what; aké je dnes počasie? what is the weather to-day?; 2. (v porovnaní) aký ... taký such ... such, as ... so, like ... like; aký strom, také ovocie as the tree is, so is the fruit; aký otec taký syn like father, like son; 3. (zvolanie) what!, how!: aký krásny deň! what a fine day!
 akýkoľvek whatever, whichever, any
 akýsi a certain, such a one, a
 aký-taký some (sort of)
 akže but if
 alarm alarm; trúbiť ~ to call to arms
 ale but, still, yet; ~ ba! oh no!; ~ čo! oh my!
 alebo or; alebo ... alebo either ... or
 aleja alley, walk, avenue
 alchýmia alchemy
 alchymista alchemist
 aliancia alliance, union
 alimenty alimony, alimonies
 alkália alkali
 alkalický alkaline
 alkohol alcohol; ~ický alcoholic; ~ik alcoholic; ~izmus alcoholism

- alkovňa alcove, recess
 almanach almanac; (*ročienka*)
 year-book
 almara wardrobe, chest
 almužna alms, charity
 alt alto, contralto
 altán summer-house, balcony
 altist(k)a alto
 amatér amateur, dilettante
 ambícia ambition
 ambulancia 1. (*auto*) ambulance; 2. (*nemocničná ~*)
 out-patients' department
 ambulatórium health-centre,
 surgery
 ambulatórny ambulatory
 americký American, Yankee
 Američan American, Yankee
 Amerika America
 amerikanizovať to americanize
 amnestia amnesty
 amnestovať to give pardon,
 to amnesty, to parole
 amortizácia amortization; re-
 demption; ~ *zmenky* legal
 extinction of a bill
 amputácia amputation
 amputovať to amputate
 analfabet(ka) illiterate (per-
 son)
 analógia analogy
 analytický analytic(al)
 analytik analyst
 analýza analysis
 analyzovať to analyze
 ananás pineapple
 anarch||ia anarchy; ~ista
 anarchist
 anatóm anatomist; ~ia ana-
 tomy
 anatomický anatomic(al)
 anekdota anecdote, joke
 anektovať to annex
 anexia annexation
 angažovať to engage
 angína angina
 Anglicko England
 anglický English
 Angličan Englishman; ~ia
 (*národ*) the English; ~ka
 Englishwoman
 angličtina English (language)
 anglikán Anglican
 Anglosas Anglo-Saxon
 ani not even; ~ *kúsok* not
 a bit; *ani ... ani* neither
 ... nor
 aníz anise
 anjel angel; ~ský angelic
 anketa inquiry, investigation
 áno yes, right, agreed
 anonymný anonymous
 anténa aerial, antenna
 antikva Roman (type)
 antikvár second-hand book-
 seller; ~ny second-hand
 antisemit||a anti-semite; ~ský
 anti-semitic
 antológia anthology
 antropológ anthropologist; ~ia
 anthropology
 anuita annuity
 anulovať to annul
 aparát apparatus, appliance,
 set; *fotografický ~* camera
 apatia apathy
 apel(ácia) appeal, (roll-)call